

Precizări asupra unor documente de la Filiala Arhivelor Statului Galați

Documentele slavo-române create pe teritoriul Țărilor Române sau copiile lor din secolele al XVIII-lea și al XIX-lea sînt în marea lor majoritate publicate. Între ele însă, o mică parte au rămas pînă astăzi inedite, așa cum sînt și cele șase documente de la Filiala Arhivelor Statului Galați pe care ne propunem să le prezentăm aici.

Preluat relativ recent în depozitele noastre, aceste documente au făcut anterior parte din colecțiile Bibliotecii „V. A. Urechia” și Muzeului județean de istorie Galați. Două dintre ele sînt documente slavo-române originale, iar patru sînt copii. Ambele originale sînt hrisoave. Primul, emis în Suceava la 15 septembrie 1569, provine din cancelaria lui Bogdan Lăpușneanu, iar al doilea din cea a lui Vasile Lupu și a fost emis în Iași, la 7 august 1606. Trei dintre copii sînt realizate de Stamatîn pitar, la 24 septembrie 1808, și redau documente emise în cancelaria lui Despot voievod, în septembrie 1562, și în cea a lui Petru Șchiopul, la 4 iunie 1583, respectiv 3 noiembrie 1585. În sfîrșit, ultima copie este realizată de serdarul Chiriac Cîrstian, la 29 februarie 1792, și redă un hrisov al lui Miron Barnovschi din 3 iunie 1629, hrisov publicat în rezumat, în *Catalogul documentelor moldovenești* ...¹

Copiile au fost realizate pe hîrtie și sînt bine conservate. Două dintre ele se pare că au fost „scoase” de pe documente bine păstrate la data realizării. Cele care reproduc documentele de la Petru Șchiopul au fost însă făcute după originale deteriorate și cu lipsuri, care, în cazul hrisovului din 4 iunie 1583, ajung la aproximativ o treime din suprafața totală.

Ambele originale au fost scrise pe hîrtie, în semicursivă. Cel de la Bogdan Lăpușneanu a fost conservat relativ bine, lipsurile, de altfel de mici dimensiuni, datorîndu-se păstrării sale pliate. Hrisovul de la Vasile Lupu era într-o avansată stare de degradare, motiv pentru care a fost necesară restaurarea sa. În urma acestei operațiuni, documentul a putut fi salvat, rămîind în continuare greu lizibil și prezentînd lipsuri.

Formularul diplomatic al documentelor în discuție nu prezintă deosebiri față de celelalte documente create în aceleași epoci istorice. În ceea ce privește copiile realizate de Stamatîn pitar, este de remarcat faptul că locul și data din protocolul final sînt trecute în preambul, în timp ce coroborarea, acolo unde există, rămîne la locul ei, în finalul documentului. Mai scrupulos, serdarul Chiriac Cîrstian respectă întru totul documentul pe care îl copiază, intervenția sa avînd loc după epuizarea întregului text tradus.

¹ *Catalogul documentelor moldovenești din Arhiva Istorică Centrală a Statului*, vol. II 1621–1652, Buc., 1959, doc. nr. 495.

La primele patru documente lipsește atributul teocratic *Iw*, iar în hrisoavele prin care i se dăruiește lui Vartic satul Andreicăuți unele părți ale formularului sînt substanțial contrase.

O formulă rar folosită este cea din documentul din noiembrie 1585, prin care Petru Șchiopul îi poruncește lui Bucium, pircălabul de Hotin, ca, după ce va cerceta împreună cu „oamenii buni și bătrîni” hotarul Andreicăuților, „să dați de știre domniei mele”. Acest ordin, relativ frecvent în documentele create în deceniile 2 și 3 ale secolului al XVII-lea, era rar în secolul al XVI-lea și determinat de tendința dregătorilor însărcinați să joace anumite pricini la fața locului de a nu înștiința domnia în legătură cu modul de soluționare al acestora². În sfîrșit, trebuie evidențiată prezența formulei de credință — *tatăl patriei* — în titulatura lui Despot.

Din punctul de vedere lingvistic, cele două documente originale au, în general, caracteristicile textelor de cancelarie româno-slave ce aparțin subtipurii moldovean al redacției române.

Primul document, prin înseși dimensiunile sale, nu ne dă posibilitatea să facem prea multe comentarii de natură lingvistică. Este de remarcant influența slavă răsăriteană în denazalizarea lui în cuvintele ce redau formula devoțiunii *Божію ма(с)тію* și în folosirea prepoziției *оу* în loc de *wt* în expresia *оу колост*. Tot aici numele capitalei Moldovei apare în forma sa românească *Гоучакъ* în loc de *Гоучакъ*.

Hrisovul de la Vasile Lupu, creat într-o perioadă în care documentele slavone devin tot mai rare, marea majoritate a actelor de cancelarie fiind scrisă în limba română, ar trebui să fie puternic contaminat de lexicul românesc, totuși el are o formă slavonă tipică, în care românismele aproape că lipsesc. Mai mult decît atît, este folosit un cuvînt slav *осциненіе* — care fusese mai demult înlocuit în documentele slavo-române de românescul *curătură*. Redacția sa este specifică subtipurii moldovenesc cu numeroase influențe răsăritene, cum ar fi denazalizarea lui *Т* și folosirea unor elemente lexicale specifice ca *гѣмаѣ, ож отиннь, сѣножатн, виноград господарь*. Se remarcă însă și o oarecare influență sudică relevată prin folosirea pronumelui demonstrativ *тот* în redarea atributului teocratic prin *Iw*, spre deosebire de majoritatea covârșitoare a documentelor moldovenesti în care acesta își pierduse sensul inițial și fusese înlocuit cu pronumele personal la persoana I plural *Мы* și în folosirea în coroborație a lexemului *господинь* în loc de *господарь*, ca în protocolul inițial. Influența românească constă în folosirea formulelor *wt ватронсело*, autohtonă atît în lexic, prin folosirea cuvîntului *vatră*, cît și ca expresie sintactică, precum și *мѣсто за виноградаъ*, românească sintactic. Un element specific slavonei românești prezent aici este folosirea mai multor termeni pentru exprimarea aceleiași noțiuni, cum sînt *доход* și *приход*, pentru *venit*.

În ceea ce privește grafia documentului, este de remarcant raritatea ierului mare *-к-* în poziție finală, prezent doar în cuvîntul ce definește calitatea emitentului *господарь*, respectiv *господинь*. Dacă în general pisarul documentului a manifestat o anumită stabilitate în redarea grafică a formelor, se constată totuși și folosirea alternativă, a două grafeme *к* și *л*

² V. Georgescu, *Judecata domnească în Țara Românească și Moldova*, part a I. Edit. Academiei R. S. România. Buc., 1979.

pentru redarea diftongilor *ia* sau *ea*, ca în cuvintele *сѣножатн-сѣножатн*, *мѣсто—мѣсто*.

Valoarea istorică a documentelor în discuție constă în faptul că ele contribuie la îmbogățirea informațiilor cu privire la unele instituții ale statului feudal moldovenesc, la genealogia unor familii boierești, precum și la unele evenimente militare și demografice din secolele al XVI-lea și al XVII-lea.

Prima instituție care se relevă cu claritate din aceste documente este cea a ocolului domnesc al Buzovinții. Formațiuni politico-administrative considerate ca având aceeași vechime cu statul feudal românesc de la est de Carpați, ocoalele sînt consemnate prima dată de documente la începutul secolului al XVI-lea și își prelungească existența pînă în secolul al XVIII-lea. Constituite în jurul cetăților, tirgurilor, curților, morilor și branștilor domnești sau în anumite zone de graniță, ele au reprezentat proprietatea efectivă a domniei ca instituție asupra unui teritoriu, în momentul în care dreptul de stăpînire asupra întregii țări devine pur teoretic prin practicarea sistemului imunităților feudale³.

Ocolul Buzovinții este, alături de ocoalele Stănilești și Julniți, unul din cele mai mici, constituit probabil într-o epocă mai tîrzie din sate nedăruite, fără uric, sau reintrate în proprietate domnească prin desherență, felonie sau în alt mod. Primul și, în același timp, ultimul istoric care a consemnat acest ocol, care include în componența sa Andreicăuții, a fost Dimitrie Ciurea⁴. Documentul de la Despot voievod, din septembrie 1562, consemnează seliștea Andreicăuții ca făcînd anterior parte din „ocolul Buzovinții” și dăruită slugii domnești, adică slujitorului său, dregătorul Vartic. Peste șapte ani, la 15 septembrie 1569, Bogdan Lăpușeanu voievod dăruiește din nou aceluiași Vartic, de data aceasta numit „boierul nostru”, aceeași seliște. Considerăm că în cazul acestui document nu este vorba de o danie, ci de o întărire, de o confirmare a unei danii anterioare. În sfîrșit, în anul 1585 Petru Șchiopul judeca pricina dintre Vartic, pe de o parte, și Liciul, Marcu și Moisi, pe de altă parte, pentru hotarul Andreicăuți, pe care Andreica vătaf „l-au dat pe acel hotar lui Vartic fiindcă au fost domnesc”. Același Petru voievod dăruiește la 4 iulie 1583 unui slujitor, al cărui nume lipsește din copia care s-a păstrat, „o siliște pustie ce a fost driaptă domnească, ce este din sus . . . anume Visterca ce este între satul Medveja . . .” Coroborînd acest document cu cel din 1587, prin care Petru Șchiopul întărește lui Gavrilaş logofăt seliștea Lotoviștea Vistiernicului, între Liveați, Medveja, Varticăuți și Petricăuți⁵, ca și cu cel din 14 iunie 1583, prin care domnitorul întărește lui Vartic seliștea Andreicăuți, „care

³ Pentru ocoalele domnești vezi : A. Sava, *Tirguri, ocoale și vornici în Moldova*, în „Buletinul științific al Societății de Științe Istorice, Filozofice și Economico-Juridice”, IV, 1—2 (1952); H. Stahl, *Contribuții la studiul satelor devălmașe românești*, vol. I. Edit. Academiei R. P. România, Buc., 1958; C. C. Giurescu, *Tirguri sau orașe și cetăți moldovene*, Edit. Academiei R. S. România, Buc., 1967; D. Ciurea, *Organizarea administrativă a statului feudal Moldova*, în „Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie A. D. «Xenopoșt — Iași””, II (1965), p. 162—210; C. Cîhodaru, *Refacerea ocoalelor domnești în timpul lui Ștefan cel Mare*, în „Analele Științifice ale Universității Al. I. Cuza”, XV (1969); M. Giğoras, *Instituții feudale din Moldova*, vol. I, Edit. Academiei R. S. România. Buc., 1971.

⁴ D. Ciurea, *op. cit.*, p. 211.

⁵ *Cat. doc. mold.*, supliment I, doc. 151.

acum se numește Varticăuți”⁶, ajungem la concluzia că seliștea pustie Visterca se afla lângă Andreicăuți. Ținând cont că trei dintre documentele păstrate în colecția „V. A. Urechia” se referă la proprietăți ale lui Vartic, este posibil ca și documentul din 4 iunie 1583, referitor la seliștea Visterca, din care, așa cum spune Stamatin pitar, „lipsește a treia parte din tăt”, să-l aibă ca beneficiar tot pe Vartic, care, la data aceea, era mare dregător și se afla în relații foarte strânse cu Petru Șchiopul⁷.

Deci, documentele consemnează ca făcând parte din ocolul Buzoviinții seliștele Andreicăuți și Visterca, cealaltă seliște, Lotoviștea Vistiernicului, devenind domnească după intrarea în disoluție a sistemului ocoalelor, pentru o deșugubină⁸, o considerăm ca nefăcând parte din respectiva formațiune. Este de presupus însă că și Buzovița, localitatea eponimă, să fi făcut parte din ocolul al cărui centru administrativ era.

Atît Andreicăuții, cît și Visterca apar cu calitatea de seliști, ceea ce înseamnă o alveolă teritorială pustiită, dar preexistentă⁹, o vatră de sat din care oamenii plecaseră, la care trebuie adăugate toate celelalte componente ale satului rămase fără stăpîn. Apariția în 1585 a unor persoane fără titluri, deci simpli locuitori ai țării, Liciul, Marcu și Moisi, care să conteste, chiar dacă nu pe teme legal, dreptul lui Vartic, în acel moment mare vornic al Țării de Jos¹⁰, asupra Andreicăuților, ne face să presupunem că fenomenul pustiirii respectivelor sate avusese loc relativ recent, probabil la jumătatea secolului al XVI-lea. Buzovița este consemnată în secolul al XVII-lea ca sat sau moșie aparținînd inițial lui Dumitru Buhuș¹¹, vîndut apoi de fiul acestuia, Miron, lui Pătrașco Ciogolo¹².

Cartea de judecată de la Miron Barnovschi, din 3 iunie 1629, cu privire la satul Bălilești, în afară de faptul că redă amănunțit modul în care se transmiteau proprietățile funciare și se făceau judecăți domnești, contribuie la îmbogățirea informațiilor referitoare la familia Tăutu, una dintre marile familii boierești din Moldova¹³. Alături de alte documente publicate sau inedite, cartea de judecată pomenită vine să confirme existența unui Ion Tăutu, mare logofăt, în a doua parte a secolului al XVI-lea, probabil strănepot al celui alt Ion Tăutu, posesor al satului Bălilești și mare logofăt între anii 1475—1513¹⁴.

În sfîrșit, ultimul document, hrisovul de la Vasile Lupu, din 7 august 1606, reprezintă o a doua consemnare a satului Hăntești din ținutul Tecuci, azi integrat în comuna Nicorești, județul Galați. Din conținutul său reiese modul în care se făceau tranzacțiile funciare și stadiul de evoluție al obștii din acel sat, la mijlocul secolului al XVII-lea. Lista foarte lungă a martorilor ne face să presupunem că este enumerată majoritatea capilor de familie din Hăntești. Aceștia, persoane fără importanță economică sau socială

⁶ Arh. St. Galați, colecția „V. A. Urechia”, pachetul al II-lea, doc. 7.

⁷ M. Stoicescu, *Dicționarul marilor dregători din Țara Românească și Moldova*, Edit. Enciclopedică română, Buc., 1971, p. 335.

⁸ *Cat. doc. mold.*, supliment I, doc. 151.

⁹ H. Stahl, *op. cit.*, p. 156.

¹⁰ M. Stoicescu, *op. cit.*, p. 335.

¹¹ *Cat. doc. mold.*, vol. II. doc. 91, 822, 829 și 456.

¹² *Ibidem*, doc. 1205.

¹³ Vezi D. Cantemir, *Descriptio Moldaviae*, Edit. Academiei R. S. România, Buc., 1978, p. 113.

¹⁴ M. Stoicescu, *op. cit.*, p. 287—288; *Cat. doc. mold.*, vol. I. p. 623.

deosebită, nu se regăsesc în documentele contemporane, dar urmașii lor sînt consemnați în actele de vînzare-cumpărare de la sfîrșitul secolului al XVII-lea și din secolul al XVIII-lea.

Transcrierea textelor originale a fost făcută după metoda filologică.

STELIAN IORDACHE

1

1562 (7070) septembrie (11), Suceava. Despot voievod întărește lui Vartic seliștea Andreicăuți din ținutul Hotinului, ocolul Buzovinții¹.

Suret di pe ispisoc vechi pe sibie de la Ioan voievod, scris în Suceavă, din let 7070 săptemvrie . . .²

Ioan voievod, cu mila lui Dumnezeu, domnul Țării Moldovei, tatăl patriei. Iată am dat slugii noastre, lui Vartic, o siliște, anume Andreicăuții, în ținutul Hotinului, care, ace siliște, au fost din ocolul Buzovinții, ca să-i fie de la noi, cu tot venitul lui.

Pentru aceeaș dar altul să nu se amestice innaintea acestei cărți a noastre.

S-au tălmăcit de mine, Stamatîn pitar, în Eși, la 1808 septembrie 24.

Arh. St. Galați, colecția „V. A. Urechia”, pachet II, documentul nr. 1, copie.

¹ Traducerea originalului (Arh. St. Buc., Col. „Documente istorice” Lx/5), în *DIR*, A, Moldova, veacul al XVI-lea, vol. II, doc. 157.

² Loc alb.

2

1569 septembrie 15, Suceava. Bogdan Lăpușneanu voievod întărește lui Vartic seliștea Andreicăuți din ținutul Hotinului, ocolul Buzovinții¹.

† БО(Г)ДАН ВОЕВОДА БОЖІЮ МЛ(С)ТІЮ Г(С)ПРЪ ЗЕМЛН МО(Л)ДАВСКОН ДАН
 Е<СМНЕБОЛАРНШ> НАШЕМС ВА(Р)ТІКЪ Б(А)НО СЕЛНЦЕ НА НМѢ А(Н)ДРЕНКО(Б)ЦІИ
 С ВОЛО(СТ) ХОТН(Н)СКОИ ЧТО ТОТА СЕЛ[НЦЬ Н]А НМѢ АНДРЕНКОЦІИ ВНА БѢША Г(С)ДА
 МН ВТ ШКОЛО БЗОВ(ЦІИ).

Н ДА Б(СТ)ВМС В(Т) НА(С) Н СЪ ВЪСЕ(М) ДОХОДО(М).

ПРОТОЖ Н(Н) ДА СЪ НЕ СМНШАЕ(Т).

ПИС С СОБЧКЕ ВЛТО ЗОС СЕП ЕЇ.

† Г(С)ДА НЪ КАЗА(Л).

† БЄ(Р)ХѢ(Ч) ПИС.

(Pe verso insemnarea din secolul al XVIII-lea) : вт сѣлнцѣ андрѣнкѣцѣи дѣ ла хотнн

† Bogdan voievod, din mila lui Dumnezeu domn al Țării Moldovei. I-am dat boierului nostru Vartic o siliște, anume Andreicăuții, în ținutul Hotinului, care siliște, anume Andreicăuții, a fost a domniei mele din ocolul Buzovinții.

Și să-i fie lui de la noi și cu tot venitul.

Pentru aceasta altul să nu se amestece.

S-a scris la Suceava în anul 7077 (1569) septembrie 15.

† Domnul a spus.

† Berheaci a scris.

¹ Traducerea a fost publicată în *DIR*, A, Moldova, vol. II, doc. 224, fără nr. de pachet și de document. Nu a fost publicată nota de pe verso.

(Pe verso însemnarea din secolul al XVIII-lea) : De la săliștea Andreicăuți de la Hotin·

Arh. St. Galați, colecția „V. A. Urechia”, pachet II, doc. nr. 3 ; original slav, hirtie (22×15), cerneală maro.

3

1583 (7091) iunie 4. Petru Șchiopul voievod întărește unui slujitor seliștea Visterca de lângă satul Medveja.

Suret di pe ispisoc vechi pe sirbie, scris in Iași de Gangur, din let 7091 iunii 4, în care numile domnului lipsăși fiind ruptă a treia parte din tă.

... ¹, domnul Țării Moldovei, i-am dat și li-am miluit pe sluga noastră ... ¹ cu o silişte pustie ce a fost driaptă domniască, ce este din sus ... ¹ anume Visterca ce este între satul Medveja ... ca să-i fie lui de la noi driaptă ocină și ciștigare cu slujba lui, mai sus numita silişte, anume Visterca.

Pentru aceiași dar, de acum înainte altul să nu se amestice în veci înaintea aceștii cărți a noastre.

S-a tălmăcit de mine, Stamatîn pitar, în Iași la 1808 septembrie 24.

Arh. St. Galați, colecția „V. A. Urechia”, pachet II, documentul nr. 5 ; copie.

¹ Scris : lipsă.

4

1585 (7094) noiembrie 3, Iași. Petru Șchiopul voievod poruncește lui Bucium, pircălabul de Hotin, să cerceteze hotarul Andreicăuți pentru care sint în judecată Liciul, Marcu și Moisi cu Vartic.

Suret di pe ispisoc vechi pe sirbie de la Petru voievod scris în Iași, din 7094 (1585) noiembrie 3.

Petru voievod, cu mila lui Dumnezeu, domnul Țării Moldovei. Scriem credinciosului boerului nostru, lui Bucium pircălab de Hotin.

Îți dăm de știre ție pentru acești oameni, anume Liciul și Marco și Moisi, că s-au giudecat cu Vartic pentru un hotar ci este Andreicăuți, în ținutul Hotinului.

Deci mai înainte le-am făcut lor cartea noastră către Andreica vătav. Deci Andreica vătav au cercetat cu oameni buni acel hotar și l-au dat pe acel hotar lui Vartic fiindcă au fost domnesc.

Dreptu aceea dacă ați vede această carte a domnii mele să stringeți oameni buni și bătrini și să cercetați acel hotar și precum îți afla să dați de știre domnii mele.

... ¹ tu să-l ei de la Liciul și să-l dai ... ¹ : 12 boi : ... ¹ și apoi să-l aducă înapoi la noi și într-alt feliu să nu faci.

Însuși domnul a poruncit.

Vel logofăt a învățat.

S-au tălmăcit de mine, Stamatîn pitar, în Iași, la 1808 septembrie 24.

Arh. St. Galați, colecția „V. A. Urechia”, pachet II, documentul nr. 8 ; copie.

¹ Loc alb.

5

1606 (7154) august 7, Iași. Vasile Lupu voievod întărește lui Dragoș a șasea parte din satul Hănțești, ținutul Tecuci, cumpărată de la Dragoi și rudele sale, și un loc de vie cumpărat de la Gheorghe Guțeanu în același sat

† Іw вксліаѣ [воєвода, ^нбожнїю мн]а(с)тїю г(с)п(д)рѣ зємлі мв[лдав]ско(н). вж прїдоша прѣ(д) нами и ^н прѣ(д) вѣснми нашєми мо(л)да(в)ски [мн болѣр]и велики(х) и мали(х) сє(с) члкъ именєм драгоше вт село Хѣ(н)цѣ(ш)и нж в[т]кост текс-(ч)скомѣ [н вказал] єднн запн(с) за сѣдѣтє(л)ство вт прѣд капотѣ вт Хѣ(н)цѣ(ш)и и єліє вт та(м) и георгїє гѣцѣю . . . ¹ [w](т) там и петрѣ и кирїак и кирєасїє в(т) та(м) и в(т) прѣ(д) истратїє и вредѣ в(т) та(м) . . . ¹ (ж)и нонашко и єлїє в(т) та(м) и д(с)митра(ш)ко недѣ(ж)дє и сд[мои]а . . . (р) . . . ¹ кѣ(н)-тєлєю в(т) та(м) [пис]ащє и свєднтє(л)ствєж(ш)є вѣ то з[а]пнс како прїдошк прѣд нами] дрѣгою сѣ[ж]на єго . . . ¹ ца и [сє]стр[а] єг[н] д[н]тона д[ш]а . . . ¹ сн и . . . ¹ ка(д) и цєфѣн . . . ¹ в(т) Хѣ(н)цѣ(ш)и нєкн(м) нєпєнѣ(ж)дє(н) анн [пр]ислованн нѣ по нѣ доброй во(л)носє и про(д)єско[вд] своє[во] в(т)ни и дѣдннн шє(с)та ча(ст) в(т) [сєло] Хѣ(н)цѣ(ш)и илнка сѣ и(з)вєрє(т)в(т) сєнокоснє и в(т) полє и в(т) вєдд и в(т) сѣкожати и в(т) лѣса и в(т) вє(с) прїх(о)д(а). тєд вни прєддлн томѣ вншє писано(мѣ) драгошєвн радї трндєсѣт єгн[и] тїж вни сєвн кѣпн(л)н єднє мѣсто за вногрд(а) такожє сєло Хѣ(н)цѣ(ш)и є добро вѣчєла сѣ тринт сєкѣ вчншєнїє. и вногрд(а) что то(т) мѣсто з[а] вногрє(д) кѣпн(л) в(т) гєврїє гѣцѣю в(т) та(м) за тїрн єгн добри(х). и вѣста(л)сѣ драгошє и платн(л) [вѣсн] исплѣно тн(х) пїзи вѣ рѣкн тн(л) прєдо(ж) . . . ¹ чн вншє пишє(м).

Ино г(с)п(д)в мнї іако єндѣлѣ(м) тот з[а]пнс за сѣднтє(л)ство в(т) тн(х) лю(дї) добри вѣр(н)анн є(с)мн и в(т) на(с) єшє жє и(м) дєдѣлѣм и потєрѣд(н)лѣм [др]а гошєвн (вт) Хѣ(н)цѣ(ш)и ил тѣ(х) вншє прѣ(д) р(єч)єнн(м) шєста ча(ст) в(т) ватра(н) сєло и в(т) полѣ [н тѣ вєдд] и в(т) [с]нєжати и в(т) лѣса и сѣ мѣст[о] за вн]огрд(а) добровѣ н в(т) вє(с) та(м) п[р]нх(о)д(а) нє [п]рѣшєно прє[д] снм листом гс[п]в мн.

Ѫ іас в лтѣ зрнд д(в) з (дн).

сд(м) г(с)п(д)нѣ вєлѣ(л).

тєдєра(ш)ко вє(л) лв(г) н(с)ка(л).

[писал к]рїал.

† Io Vasilie voievod, cu mila lui Dumnezeu domn al Țării Moldovei. Iață au venit înaintea noastră și înaintea tuturor <boierilor> noștrii moldoveni mari și mici acest om, anume Dragoș din satul Hănțești care este în ținutul Tecucului, <și a arătat> un zapis de mărturie în fața lui Capotă din Hănțești și Elie de acolo și Gheorghe Guteașu . . . de acolo și Petrea și Chiriac și Chirvasie de acolo și din fața lui Istratie și Bredea de acolo . . . și Ionașco și Ellisie de acolo și Dumitrașco Nedeajde și Saamoil . . . de acolo <scriind și mărturisind în acest zapis cum au venit în fața lor> Drăgoi cu <femeia lui> . . . ța și <sora> lui Antoana, fiica . . . și . . . vad și Ștefan . . . din Hănțești, de nimeni siliți și asuprați ci de a lor bună voie și au vindut a <lor> ocină și deadină a șasea parte din satul Hănțești cit se va alege din vatra satului și din cîmp și din apă și din fineață și din pădure și din tot venitul. Acesta ei au vindut-o acelu mai sus scris Dragoș pentru treizeci de ughi.

<Și> de asemenea ei și-au cumpărat și un loc de vie de asemenea în satul Hănțești, prin bună învoială, cu curătura sa și via, pentru că acel loc de vie l-a cumpărat de la Gheorghe Guteașu de acolo pentru trei unghi buni. Și s-a sculat Dragoș și a plătit deplin acei bani în mina acelor vînzători mai sus scriși.

Deci domnia mea, dacă am văzut acel zapis de mărturie de la acei oameni buni, am crezut acestea și de la noi încă i-am dat și i-am întărit lui <Dr>a goș din Hănțești pe cea mai sus spusă a șasea parte din vatra satului și din cîmp și din apă și din fineață și din pădure și cu locul bun de vie și din tot venitul nesupărat în fața acestei cărți a domniei mele.

¹ Ilizibil.

În Iași, în anul 7114 (1606) august 7 zile.
Însuși domnul a poruncit.
Toderășco, marele logofăt, a iscălit.
(A scris Ch)irilă.

Arh. St. Galați, colecția „Documente”, XIX/2 : original slav, hirtie (32 × 18), sigiliu timbrat în ceară albă, deteriorat.

6

1629 (7137) iunie 3, Succava. Miron Barnovschi voievod judecă pricina dintre Lupul și fratele său, feciorii lui Toader, nepoții lui Tăutu mare logofăt, cu Gavril, feciorul Măricăi, nepotul lui Tăutu, pentru o bucată de loc în satul Bălilești.

Copie scoasă moldovinește de pe ispisoc sîrbesc de la domnul Miron Movilă voievod.

Io Miron Movilă voievod. cu mila lui Dumnezeu domnul Țării Moldoviei. Iată au venit înaintea noastră și înaintea bierilor noștri Lupul și cu frate al lui, feciorii lui Toader, nepoții Tăutului, marele logofăt, și s-au giudecat de față înaintea domniei mele cu niamurile lor, cu Gavril, feciorul Măricăi, iarăș nepot Tăutului, vel logofăt, pentru o bucată de loc din vatra satului Bălilești care ace bucată de loc din vatra satului, zisă Lupul și cu fate-său, că tatăl lor Toader au fost lăsat lor acea bucată de loc după cum au arătat înaintea noastră și ispisoacele de împărțeală de la răposatul unchi domniei mele Movila voievod, cari toate moșile și ocinile sale anumi : pe Marica și pe Zaharie, fratele ei, și pe Toader.

Și s-au venit în partea Măricăi, mumii lui Gavril, giurătoare de sat Bălilești din pîriu în gios parte. Iar în partea lui Toader, tatăl Lupului, i s-au venit în parte lui din sus pînă în pîriu.

Dar după aceea, sculindu-se Gavril au fost pus ei un hotar, stilpu de piatră din sus de bisărică, și au fost luat o bucată lui, de loc din vatra satului.

Deci dacă am văzut domnia me și cu tot sfatul domniei mele, stînd asupra lor, am giudecat după legea Țării și într-alt chip n-am putut, ca să strice acele ispisoacele de împărțeală ce le ave ei de la Ieremia Movilă voievod care împărțeală pre dinșii părinții lor Marica și Toader și fratele lor Zaharie de vreme că ave toți un ispisoc.

Deci domnia me așa am aflat cu dreptate ca să ții și să stăpînească și feciorii după cum li-au împărțeala părinții lor.

Și au rămas Lupul și cu fratele-său, feciorii lui Toader pe Gavril, feciorul Măricăi, di toate legea înaintea domniei mele. Și s-au pus și flieruia osăbit în visterie domniei mele doaăzeci și patru zloți (adică galbeni — n.a.). Și au rămas Gavril, feciorul Măricăi, înaintea noastră di toată legea țării.

Și am poruncit domnie me Lupului și frățini-său ca să scoată acel hotar ce-l pusăse cu strimbătate Gavril și să-l lepede afară, căci s-au pus cu strimbătate.

Și de acum înainte să stăpînească Lupul și trate-său cu buni pace după cum scrie mai sus, însă partea de sus, și pînă în pîriu și cu curți cu tot. Și iară din pîriu, partea de gios, să stăpînească Gavril partea lui Marica.

Și dar de astăzi înainte, de să vor afla vreo dată și ori în ce vreme niscaiva dresă și ispisoacele pentru această pricină, nici într-un chip să nu să crează nici să ții în seamă.

Și de acum înainte pentru aceiașă pricină niciodată să nu aibă a să giudeca și nimene peste acest hrisov al domniei mele să nu aibă a să amestica sau a strica giudecata noastră.

Însumi domnie me poruncesc.

S-au scris în tirgul Sucevi cu învățătura d-lui Dumitrașco vel logofăt, de Corlat pisariul la let 7137 (1629) iunie 3.

Acest suret iaste scos de pe un suret ci iaste la mine mai giosul iscălit, care iaste scos de pe matcă aflîndu-să la mine matca și nu să tăgăduiește. Și fiind logofătul Constantin Tăutul arată că-i moșul naș, i-am dat suret și am iscălit.

Let 1792 februarie 29

Chiriac Cîrstian serdar

Arh. St. Galați, colecția „V. A. Urechia”, pachet II, documentul nr. 12 ; copie.